

KAUNO MIŠKŲ IR APLINKOS INŽINERIJOS KOLEGIJOS PROFESINIO MOKYMO SKYRIAUS MOKINIŲ PAŽANGOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMO TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarka (toliau Tvarka) parengta vadovaujantis Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo samprata, patvirtinta LR švietimo ir mokslo ministro 2004 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. ISAK–256; Vidurinio ugdymo bendrosiomis programomis, patvirtintomis LR švietimo ir mokslo ministro 2011 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. V–269, Miško darbininko rengimo standartu patvirtintu LR švietimo ir mokslo ministro ir LR socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. ISAK–1526/A1–196, administracijos, mokytojų, mokinių ir jų tėvų (globėjų, rūpintojų) susitarimais.

2. Tvarka remiamasi rengiant ir atnaujinant mokyklos vertinimo dokumentus.

3. Tvaroje aptariami vertinimo tikslai ir uždaviniai, bendrieji vertinimo principai ir nuostatos, vertinimas ugdymo procese ir baigus programą, įvertinimų fiksavimas, vertinimo informacijos analizė, informavimas.

4. Tvaroje vartojamos šios sąvokos:

Vertinimas – nuolatinis informacijos apie mokinio mokymosi pažangą ir pasiekimus kaupimo, interpretavimo ir apibendrinimo procesas.

Įvertinimas – vertinimo proceso rezultatas, konkretus sprendimas apie mokinio pasiekimus ir padarytą pažangą.

Įsivertinimas – paties mokinio daromi sprendimai apie daromą pažangą bei pasiekimus.

Vertinimo informacija – įvairiais būdais iš įvairių šaltinių surinkta informacija apie mokinio mokymosi patirtį, jo pasiekimus ir daromą pažangą (žinias ir supratimą, gebėjimus, nuostatas).

Vertinimo validumas – vertinami numatyti mokymosi pasiekimai (turinio validumas); vertinimo būdai atitinka vertinimo tikslus.

Individualios pažangos (idiografinis) vertinimas – vertinimo principas, pagal kurį lyginant dabartinius mokinio pasiekimus su ankstesniaisiais stebima ir vertinama daroma pažanga.

Vertinimo kriterijai – išsilavinimo standartus atitinkantys, individualiose mokytojų vertinimo metodikose numatyti užduočių atlikimo kriterijai, atitinkantys IS.

Kontrolinis darbas – ne mažesnės kaip 30 minučių trukmės savarankiškas, projektinis, kūrybinis, laboratorinis ar kitoks raštu atliekamas ir įvertinamas darbas, skirtas patikrinti, kaip mokiniai išmoko tam tikrą dalyko programos dalį.

Vertinimo tipai (klasifikuojami pagal vertinimo paskirtį):

Diagnostinis vertinimas – vertinimas, kuriuo naudojamosi siekiant išsiaiškinti mokinio pasiekimus ir padarytą pažangą baigus temą ar kurso dalį, kad būtų galima numatyti tolesnio mokymosi galimybes, suteikti pagalbą įveikiant sunkumus.

Formuojamasis vertinimas – nuolatinis vertinimas ugdymo proceso metu, kuriuo siekiama operatyviai suteikti detalią informaciją apie tolesnio mokinio mokymosi bei tobulėjimo galimybes, numatant mokymosi perspektyvą, patiprinant daromą pažangą. Formuojamasis vertinimas skatina mokinius mokytiis analizuoti esamus pasiekimus ar mokymosi spragas, sudaro galimybes mokiniams ir mokytojams geranoriškai bendradarbiauti.

Apibendrinamasis vertinimas – vertinimas, naudojamas baigus programą, kursą, modulį. Jo rezultatai formaliai patvirtina mokinio pasiekimus ugdymo programos pabaigoje.

Norminis vertinimas – vertinimas, kuris sudaro galimybes palyginti mokinių pasiekimus, taikomas per egzaminus.

Kriterinis vertinimas – vertinimas, kurio pagrindas – tam tikri kriterijai (pvz., standartai), su kuriais lyginami mokinio pasiekimai.

Vertinimo būdai (klasifikuojama pagal vertinimo bei įvertinimo pobūdį):

Formalusis vertinimas – vertinimas, kai skiriamos tam tikro formato užduotys, numatomas joms atlikti reikalingas laikas, užduotys įvertinamos formaliais kriterijais, įvertinimas fiksuojamas.

Neformalusis vertinimas – vertinimas, kuris vyksta nuolat: stebint, susidarant nuomonę, kalbant, diskutuojant. Įvertinimas fiksuojamas mokytojo pasirinkta forma (ženklais, simboliais, individualiomis pastabomis ir kt).

Kaupiamasis vertinimas – tai informacijos apie mokinio mokymosi pažangą ir pasiekimus kaupimas.

II. VERTINIMO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

5. Vertinimo tikslai:

- 5.1. Padėti mokiniui siekti geresnių mokymosi rezultatų ir bręsti kaip asmenybei.
- 5.2. Pateikti informaciją apie mokinio mokymosi patirtį, pasiekimus ir pažangą.
- 5.3. Nustatyti mokytojo, mokyklos darbo sėkmę, priimti pagrįstus sprendimus.

6. Vertinimo uždaviniai:

6.1. Padėti mokiniui pažinti save, suprasti savo stipriąsias ir silpnąsias puses, įvertinti savo pasiekimų lygmenį, kelti mokymosi tikslus.

6.2. Padėti mokytojui įžvelgti mokinio mokymosi galimybes, nustatyti problemas ir spragas, diferencijuoti ir individualizuoti darbą, parinkti ugdymo turinį ir metodus.

6.3. Suteikti tėvams (globėjams, rūpintojams) informaciją apie vaiko mokymąsi, stiprinti ryšius tarp vaiko, tėvų (globėjų, rūpintojų) ir mokyklos.

6.4. Nustatyti mokyklai savo darbo kokybę, planuoti ugdymo turinį ir procesą, suteikti mokiniams pagalbą.

III. VERTINIMO NUOSTATOS IR PRINCIPAI

7. Vertinimo nuostatos:

7.1. Vertinimas grindžiamas amžiaus tarpsniais, psichologiniais ypatumais, individualiais mokinio poreikiais.

7.2. Vertinama tai, kas buvo numatyta pasiekti ugdymo procese: mokinių žinios, jų taikymas, supratimas, dalyko gebėjimai, įgūdžiai, pastangos, asmeninė pažanga, bendrieji gebėjimai.

8. Vertinimo principai:

8.1. Tikslingumas (vertinimo metodai atitinka mokymosi turinį).

8.2. Atvirumas ir skaidrumas (su mokiniais tariamasi dėl (į)vertinimo formų, laiko, aiškūs vertinimo kriterijai).

8.3. Objektivumas (siekiama kuo didesnio vertinimo patikimumo, remiamasi standartais).

8.4. Informatyvumas (vertinimo informacija aiški, išsami, savalaikė, nurodoma tai, ką mokinys jau išmoko, kur yra spragos, kaip jas ištaisyti).

IV. VERTINIMO PROCESO DALYVIAI IR JŲ VAIDMUO VERTINIME

9. Mokiniai – žino kiekvieno dalyko vertinimo normas ir kriterijus. Mokytojo padedami mokosi vertinti ir įsivertinti savo pažangą bei pasiekimus;

10. Mokytojas – kuria moksleivių pažangos bei pasiekimų vertinimo sistemą. Planuoja ir atlieka pažangos ir pasiekimų vertinimą. Analizuoja ir koreguoja ugdymo turinį;

11. Mokinių tėvai – gauna aiškią, savalaikę informaciją apie savo vaiko mokymąsi, pažangą bei pasiekimus. Kartu su mokytoju bei mokiniu siekia mokinio pažangos.

V. VERTINIMO PLANAVIMAS

12. Vertinimas planuojamas kartu su ugdymo procesu.

13. Metodinėje grupėje aptariamos ir suderinamos dalyko vertinimo tvarkos.

14. Dalykų ir profesijos mokytojai, planuodami integruotas pamokas, integruotus projektus, suderina ir numato bendrus vertinimo būdus, užduotis, kriterijus.

15. Mokiniais, kurie mokosi pagal adaptuotas programas, detaliuosiuose planuose arba kitoje pasiruošimo pamokai medžiagoje numatomas individualus vertinimas.

16. Atsižvelgiant į mokinių mokymosi pasiekimus, vertinimo užduotys, atsiskaitymo laikas gali būti koreguojami.

17. Bendrojo lavinimo dalykų mokytojai ilgalaikiuose planuose numato mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimą. Ugdymo pasiekimai vertinami pagal Vidurinio ugdymo bendrųjų programų reikalavimus: ką mokinys privalo žinoti, gebėti, kokius įgūdžius ir vertybines nuostatas turi įgyti.

18. Profesijos mokytojai dalyko teminiuose planuose numato mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimą. Ugdymo pasiekimai vertinami pagal Miško darbininko programos ir Miško darbininko rengimo standarto reikalavimus: ką mokinys privalo žinoti, gebėti, kokius įgūdžius ir vertybines nuostatas turi įgyti.

19. Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimas grindžiamais aiškiais, mokiniams suprantamais kriterijais. Mokytojais vertinimo kriterijus aptaria su mokiniais rugsėjo pirmą savaitę

VI. VERTINIMAS MOKANT

20. 1–3 kursų mokinių pažanga ir pasiekimai fiksuojami dienynuose. Pusmečių ir metiniai įvertinimai dienyne fiksuojami dienynuose ir mokinio pažymių knygelėse.

21. Pusmečių ir metiniai mokinių įvertinimai fiksuojami pažangumo suvestinėse.

22. Pusmečio, metinis rezultatas išvedamas iš visų mokinio pažangos įvertinimų pagal aritmetinį vidurkį (apvalinama mokinio naudai).

23. 1–3 kursų mokinių pasiekimai vertinami 10 balų sistema:

10 – puikiai, kai užduotis ar atsakinėjimas atliktas be klaidų.

9 – labai gerai, kai užduotis ar atsakinėjimas iš esmės yra atliktas labai gerai, tačiau yra neesminis netikslumas ar suklydimas.

8 – gerai, kai užduotis visiškai atlikta, tačiau yra keletas klaidų ar suklydimų.

7 – pakankamai gerai, kai atliktoje užduotyje yra keletas klaidų ar suklydimų.

6 – patenkinamai, kai padarytos klaidos ar suklydimai leidžia suprasti užduoties reikšmę.

5 – pakankamai patenkinamai, kai mokinys teisingai atliko pusę gautos užduoties.

4 – silpnai, kai mokinys pusėje atliktos užduoties padarė klaidų.

3 – blogai, kai nėra nei vieno teisingo atsakymo ar teisingos minties, o yra tik bandymai atlikti užduotį.

2 – labai blogai, kai nesuprantama, ką mokinys bandė užduotyje atlikti.

1 – nieko neatliko, nes mokinys atsisakė atsakinėti ar nebandė atlikti užduoties neturėdamas pateisinančios priežasties.

24. Pažymiu vertinami mokomųjų dalykų - lietuvių kalbos, užsienio kalbų (anglų, vokiečių, rusų), istorijos, matematikos, biologijos, chemijos, dailės, kūno kultūros pasiekimai.

25. Įskaita vertinami mokomųjų dalykų – dorinio ugdymo (etikos) bei specialiosios medicininės fizinio pajėgumo grupės kūno kultūros pratybas lankančių mokinių pasiekimai.

26. Dorinio ugdymo pasiekimai pažymiais nevertinami, įvertinimai dienyne žymimi „įskaityta“ arba „neįskaityta“.

27. Specialiosios medicininės grupės mokinių kūno kultūros pasiekimai pažymiais nevertinami, įvertinimai dienyne žymimi „įskaityta“ arba „neįskaityta“.

28. Mokiniui, pagal gydytojo pažymą atleistam nuo kūno kultūros pamokų, pusmečio ar metimų pažymių stulpelyje rašoma „atl.“

29. Integruotai ugdomų bendrojo lavinimo klasėse mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, vertinimas individualizuojamas.

30. Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimas ugdymo procese grindžiamas jų mokymosi eigos stebėjimu.

30.1. Pirmos dešimt dienų (rugsėjo 1 – 10) pirmo kurso mokiniams skiriamos adaptacijai ir taikomas formuojamasis vertinimas.

31. Mokinių žinios, gebėjimai, įgūdžiai, pastangos, pažanga vertinami pagal BP reikalavimus, baigiamųjų klasių mokyklinių ir valstybinių egzaminų vertinimo instrukcijas, mokytojo individualią vertinimo metodiką.

32. Baigus dalyko programos temą, skyrių, kitą užbaigtą programos dalį, rekomenduojama rašyti atsiskaitomąjį darbą.

33. Vertinimo tipai:

33.1. Diagnostinis vertinimas – vertinimas, kuriuo naudojamosi siekiant išsiaiškinti mokinio pasiekimus ir padarytą pažangą baigus temą ar kurso dalį, kad būtų galima numatyti tolesnio mokymosi galimybes, suteikti pagalbą įveikiant sunkumus;

33.2. Formuojamasis vertinimas – nuolatinis vertinimas ugdymo proceso metu, kuris padeda numatyti mokymosi perspektyvą, pastiprinti daromą pažangą, skatina mokinius mokytis analizuoti esamus pasiekimus ar mokymosi spragas, sudaro galimybes mokiniams ir mokytojams geranoriškai bendradarbiauti;

33.3. Apibendrinamasis vertinimas – vertinimas, naudojamas baigus programą, kursą, modulį. Jo rezultatai formaliai patvirtina mokinio pasiekimus ugdymo programos pabaigoje;

33.4. Norminis vertinimas – vertinimas, kuris sudaro galimybes palyginti mokinių pasiekimus;

33.5. Kriterinis vertinimas – vertinimas, kurio pagrindas – tam tikri kriterijai (pvz., Bendrosios programos reikalavimai, Miško darbininko rengimo standarto), su kuriais lyginami mokinio pasiekimai.

34. Vertinimas taikomas naudojant šiuos mokinių mokymosi metodus:

34.1. **Kontrolinis darbas** skiriamas baigus didesnės apimties temą. Jis gali trukti 30–90 minučių. Apie kontrolinį darbą mokiniams pranešama iš anksto. Rekomenduojama sudarant kontrolinio darbo užduotis laikytis eiliškumo: nuo lengvesnių užduočių eiti prie sunkesnių, kad kiekvienas mokinys galėtų atlikti nors kelias paprastesnes užduotis ir gauti atitinkamą įvertinimą.

34.1.1. Kontrolinio darbo data pranešama pradėjus naują temą ar skyrių, tikslinama prieš savaitę. Mokiniams turi būti aišku, ką jie turi mokėti, ką pasiekti ir kaip bus vertinama. Prieš vykdant kontrolinį darbą skiriamas laikas išeitai medžiagai pakartoti, įtvirtinti.

34.1.2. Kontrolinio darbo užduotys parenkamos įvairios, kad kiekvienas mokinys galėtų atlikti nors kelias paprastesnes ir gauti teigiamą įvertinimą. Rekomenduojama užduotis pateikti taip, kad būtų nurodytas kiekvienos užduoties ar klausimo įvertinimas balais.

34.1.3. Kontrolinių darbų užduotis rengia mokytojas, remdamasis dalyko bendrosiomis ir profesinio mokymo programomis, arba naudojasi kitų autorių parengta didaktine medžiaga. Užduotys turi atitikti išeitą kursą

34.1.4. Mokiniamis per dieną gali būti skiriama ne daugiau kaip vienas kontrolinis darbas. Kontroliniams darbams rekomenduojama skirti darbingiausias savaitės dienas ir laiką – antrą, trečią pamokas antradieniais ir trečiadieniais. Nerekomenduojama kontrolinių darbų rašyti pirmadieniais ir penktadieniais.

34.1.5. Kontroliniai darbai ištaisomi per savaitę, jų rezultatai surašomi į dienyną.

34.1.6. Kontrolinių darbų rezultatai aptariami klasėje, numatomi būdai mokymosi spragoms šalinti.

34.1.7. Nerekomenduojami kontroliniai darbai paskutinę dieną prieš atostogas ir pirmą dieną po jų, pirmadieniais. Paskutinę pusmečio savaitę, kontroliniai darbai neorganizuojami.

34.2. **Savarankiškas darbas** gali trukti iki 30 minučių. Mokiniai gali naudotis mokytojo nurodytomis mokymo priemonėmis, sąsiuviniais. Savarankiško darbo tikslas – sužinoti, kaip mokinys geba pritaikyti įgytas žinias individualiai atlikdamas praktines užduotis.

34.3. **Apklausa raštu ar žodžiu** tikslas – greitas mokinio ar klasės žinių patikrinimas. Užduotys turi būti konkrečios, trumpos, aiškios. Apklauso formos gali būti įvairios: klausimynas, testas, diktantas. Mokymo procese gali būti taikoma rašytinė, individuali, frontali, grupinė, mišrioji apklausa. Atsižvelgiant į didaktinius pamokos tikslus, apklausa gali būti organizuojama pamokos pradžioje, jos viduryje arba pabaigoje.

34.3.1. Apklausa organizuojama iš vienos pamokos temos;

34.3.2. Ištaisyti darbai grąžinami ir su rezultatais mokiniai supažindinami ne vėliau kaip per savaitę;

34.3.3. Apklauso rezultatų įvertinimas įrašomas į tos dienos, kada buvo vykdoma apklausa, dienyno langelį;

34.3.4. Iš anksto apie apklausą mokiniai gali būti ir neinformuojami;

34.3.5. Apklausiami gali būti ne visi, o tik keli mokiniai. Mokinį, praleidusį pamoką be priežasties, mokytojas turi teisę kitą pamoką kviesti atsakinėti ir įvertinti.

34.4. **Laboratoriniai (praktiniai) darbai** ugdo mokinių praktinius gebėjimus: teorinės žinios pritaikomos praktiškai. Šiuo mokymo metodu siekiama ne tik pažintinių tikslų, bet ir formuoti praktinius bei gamybinius mokėjimus ir įgūdžius, kurti realias vertybes, atlikti realius darbus. Paprastai visi grupės mokiniai atlieka tą patį darbą su vienodais prietaisais. Mokinys, naudodamasis duotomis priemonėmis, turi išspręsti iškeltą problemą (išmatuoti, apskaičiuoti, įvertinti, palyginti, sisteminti, braižyti brėžinius, formuluoti išvadas, atlikti nurodytą praktinę užduotį). Šis metodas taikomas mokantis

savarankiško techninio darbo (mokomosios ir gamybinė praktikos). Praktikos darbai taikomi ir vertinami biologijos, chemijos pamokose.

34.5. **Rašinys** – informacinis atgaminamasis, kūrybinių darbų mokymo metodas, kai mokytojas skatina mokinį vystyti atmintį, loginį mąstymą, praktiškai taikyti kalbos vartojimo įgūdžius bei patikrina mokinio pasirengimo lygį.

34.6. **Referatas** – savarankiškas kūrybinių darbų metodas. Jis naudojamas mokant literatūros, istorijos, geografijos, teorinių profesinio mokymo dalykų. Referatas – trumpas kokio nors objekto (knygos, straipsnio) turinio išdėstymas.

34.7. **Namų darbai** - mokymo organizavimo forma, kai mokymas mokykloje tęsiamas atliekant įvairius darbus namie. Per pamoką mokinys pasirengia namų darbui, jam nurodoma, ką ir kaip reikės daryti. Skiriami sakytiniai (žodiniai), rašytiniai, praktiniai namų darbai. Kaip jie atlikti, tikrinama per kitą pamoką arba mokytojui patogiu laiku. Namų darbų laikas 1–3 kurse – kiekvieno dalyko 25-30 min.

34.7.1. namų darbai turi būti tikslingi ir turėti pridėtinę žinių vertę;

34.7.2. namų darbai tikrinami ir gali būti vertinami pažymiu arba kaupiamuoju balu;

34.7.3. namų darbų skyrimą grupėje dirbantys mokytojai derina tarpusavyje;

34.7.4. mokytojai turėtų siekti namų darbų individualizavimo ir diferencijavimo;

34.7.5. namų darbai atostogoms ir šventėms neskiriami.

35. Mokiniai, nerašę savarankiško arba kontrolinio darbo, praleidę pamokas, atsiskaito sutartu, patogiu mokytojui ir mokiniui laiku, bet ne vėliau kaip per dvi savaites. Įvertinimas fiksuojamas atsiskaitymo dieną.

36. Mokinių pastangos rekomenduojamos vertinti kreditų sistema. Mokymosi motyvacijos skatinimui įvedama 10 kreditų sistema:

- už aktyvų darbą pamokoje;
- už namų darbų atlikimą;
- už pamokų lankomumą;
- už papildomų darbų (pranešimų, projektų, rengimą, jų pristatymą, darbą grupėje);
- už dalyvavimą konkursuose, olimpiadose, varžybose.

37. Mokytojų tarybai pritarus, gali būti organizuojami pasitikrinamieji kontroliniai darbai, bandomieji egzaminai, infotestai mokymosi pasiekimams įvertinti. Pasitikrinamųjų kontrolinių darbų, infotestų vykdymo tvarkaraštis sudaromas ne vėliau kaip prieš 2 savaites iki jų vykdymo pradžios. Bandomųjų egzaminų vykdymo trukmė – 2–3 val.

38. Mokinių žinios vertinamos pagal tokią schemą:

38.1. Jeigu per pusmetį dalykui skirta 1 savaitinė valanda, mokinio žinios vertinamos ne mažiau kaip 3 pažymiais.

38.2. Jeigu 2 savaitinės valandos, - ne mažiau kaip 5- 6 pažymiais.

39. Ne rečiau kaip du kartus per mokslo metus organizuojamas mokinių pasiekimų aptarimas su visais grupėje dirbančiais dalykų ir profesijos mokytojais Pedagogų taryboje.

40. Metodinėje grupėje analizuojami pasitikrinamųjų kontrolinių darbų, infotestų, bandomųjų egzaminų, egzaminų, įskaitų, pusmečių ir metiniai rezultatai. Priimami sprendimai dėl ugdymo turinio, mokymo metodų ir strategijų, mokymosi užduočių, šaltinių tinkamumo, išteklių panaudojimo veiksmingumo, ugdymo tikslų realumo.

41. Savarankiškai besimokančių mokinių pasiekimai informinami vadovaujantis „Savarankiško mokymosi tvarka“, patvirtinta LR švietimo ir mokslo ministro 2007 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. 1759.

VII. INFORMAVIMAS

42. Mokslo metų pradžioje dalykų ir profesijos mokytojai su mokiniais aptaria bendrąją mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarką, dalyko vertinimo metodiką, o kiekvienos pamokos pradžioje - ir konkrečius mokymosi uždavinius, užduotis, vertinimo kriterijus, atsiskaitymo laiką.

43. Mokinių tėvų informavimas apie jų vaikų mokymosi sėkmę:

43.1. Apie mokymosi pasiekimus tėvai, globėjai informuojami individualiai (pagal reikalą pasikviečiant tėvus, pokalbiai telefonu, informacija elektroniniu paštu).

43.1. Grupės vadovas reikalauja iš mokinių, kad jie supažindintų savo tėvus su pusmečių įvertinimais pasirašytinai.